

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับรองรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ที่ศึกษาคตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏพุทธศักราช 2546 ใช้วิธีการวิจัยร่วมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินงานในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 32 โรงเรียนที่รับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นการทดลองสอนและฝึกเต็มรูปแบบ

กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้มีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ในปี พ.ศ. 2546 – 2547 จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ มีนาคม 2546 ได้แก่ โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 3 มีครู จำนวน 94 คน นักเรียน จำนวน 2,410 คน และโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 มีครูจำนวน 108 คน นักเรียน จำนวน 1,801 คน

2. โรงเรียนใหม่ เป็นโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่รับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นการทดลองสอนและฝึกเต็มรูปแบบอย่างต่อเนื่อง มีความพร้อม และสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยจากการสอบถามเบื้องต้น มีจำนวน 5 โรงเรียน ดังนี้

- 2.1 โรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรวิวัฒน์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 มีจำนวนครู 96 คน นักเรียน 1,300 คน

- 2.2 โรงเรียนโยธินบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 มีครู จำนวนครู 111 คน นักเรียน จำนวน 2,016 คน

2.3 โรงเรียนลานสกาประชาสรรค์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีครู จำนวน 74 คน นักเรียน จำนวน 1,157 คน

2.4 โรงเรียนวัดเขาขุนพนม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนชั้นปฐมวัย และช่วงชั้นที่ 1-3 มีครู จำนวน 24 คน นักเรียน จำนวน 527 คน

2.5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดสอนชั้นปฐมวัย มีครู จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 209 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา เน้นการวิจัยร่วมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่างทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชและทีมนักวิจัยจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ตามวงจร PAOR ของแคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1990) ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการและสังเกต ขั้นสะท้อนผล แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโครงการ และระดับโรงเรียน

1. ระดับโครงการ เป็นระดับของการบริหารจัดการการดำเนินงานวิจัยแต่ละขั้นตอน และโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด เพื่อไปสู่เป้าหมายของการวิจัย โดยมีการดำเนินกิจกรรม ตามวงจร PAOR ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวางแผน ดำเนินกิจกรรมดังนี้

1.1.1 การสร้างความเข้าใจในทีมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการประชุมชี้แจงกรอบโครงการวิจัย ประเด็นการวิจัย เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทีม นักวิจัยควรได้รับทราบร่วมกัน กระบวนการวิจัยและบทบาทของนักวิจัย

1.1.2 การประสานงานและทำความเข้าใจกับผู้บริหาร โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

1.1.3 การประชุมวางแผนการดำเนินงานวิจัยในแต่ละโรงเรียน

1.1.4 การประชุมปรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจบริบทโดย ปรับให้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งโรงเรียนเดิมและโรงเรียนใหม่ เกณฑ์การตัดสินสรุปบริบทของ โรงเรียน

1.1.5 การประชุมหารือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละโรงเรียน

1.1.6 การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อปรับข้อกระทงในตัวเองชี้ของเกณฑ์มาตรฐาน แต่ละด้านให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาในระดับปฐมวัย

1.2 ชั้นปฏิบัติและติดตามผล ดำเนินกิจกรรมดังนี้

1.2.1 ประชุมทำความเข้าใจแนวคิดตามโครงการวิจัยและระยะเวลาการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนทั้งโรงเรียนเดิมและโรงเรียนใหม่

1.2.2 ให้ทีมนักวิจัยแต่ละโรงเรียนดำเนินงานในโรงเรียน ดังนี้

1.2.2.1 ชั้นการวางแผน โดยมีกิจกรรมย่อย คือ

1) สร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน เกี่ยวกับความสำคัญของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู บทบาทและการมีส่วนร่วมในการผลิตครู และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) สํารวจบริบทของโรงเรียนโดยใช้เครื่องมือสำรวจบริบทโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน สรุปประเด็นที่โรงเรียนทำได้ / ทำไม่ได้ตามมาตรฐาน

1.2.2.2 ชั้นการปฏิบัติและติดตามผล โดยวิธีการ

1) นำผลการสำรวจบริบท ซึ่งเป็นสภาพปัจจุบันของโรงเรียนจากการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างคณะนักวิจัยของคณะครุศาสตร์ และคณะนักวิจัยของโรงเรียนมาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนา

2) จัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาครูและโรงเรียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ด้านทรัพยากร งบประมาณและระยะเวลา นำเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3) ดำเนินการพัฒนาครูตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตาม อบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง จัดทำเอกสารทางวิชาการ และส่งเข้าอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชจัดขึ้น

1.2.2.3 การสะท้อนผล ทีมนักวิจัยของโรงเรียนและนักวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมการพัฒนาครูจากผลการประเมินโครงการ การประชุมกลุ่ม (focus group) ในด้านความสำเร็จของโรงเรียน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานโครงการ โดยวิธีการดังนี้

1) สังเกตความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน การเข้ารับการอบรมและพัฒนา การเรียนรู้เรื่องกระบวนการวิจัยและกิจกรรมอื่น ๆ

2) เปรียบเทียบคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน

3) นำผลการวิจัยและการเปรียบเทียบข้อมูลทั้งด้านที่สามารถพัฒนาได้ตามเกณฑ์และด้านที่ต้องปรับปรุงพัฒนาต่อไป เข้าร่วมในที่ประชุมคณะวิจัยและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในปีต่อไป

1.2.3 การสังเกตติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1.2.3.1 การประชุมโดยให้แต่ละโรงเรียนนำเสนอกิจกรรมที่ได้ดำเนินการผลที่เกิดขึ้น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เดือนละ 1 ครั้ง

1.2.3.2 การจัดทำจดหมายข่าว (newsletter) ของโครงการวิจัยโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แจ้งข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนต่าง ๆ และนัดหมายการออกโรงเรียน / การประชุมตามความจำเป็น

1.2.3.3 การจัดทำรายงานที่กความก้าวหน้าของแต่ละโรงเรียน โดยนำกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการวิจัยมาจัดทำลงตาราง จำนวน 19 กิจกรรมด้วยกันและให้แต่ละโรงเรียนมาทำเครื่องหมายลงในช่วงกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

1.2.3.4 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วงระหว่างการดำเนินงาน จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม 2549 เพื่อเปิดโอกาสให้ทีมวิจัยแต่ละโรงเรียนได้นำเสนอกิจกรรมที่ได้ดำเนินการผลที่เกิดขึ้นทั้งที่ได้เรียนรู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการสะท้อนผลการดำเนินงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนในโรงเรียน

1.3 การสะท้อนผล ดำเนินกิจกรรมดังนี้

1.3.1 การประชุมตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย นอกจากเป็นการประชุมเพื่อติดตามงานและการวางแผนระยะต่อไปแล้ว ยังเป็นการสะท้อนความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน สิ่งที่ได้เรียนรู้ ผลดี / จุดแข็ง / จุดเด่นที่เกิดขึ้นและจุดอ่อน / สิ่งที่ยังทำไม่ได้หรือต้องปรับปรุง

1.3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากเป็นการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานแล้ว ยังเป็นการสะท้อนผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน นุศลากร / ครูในโรงเรียน กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดขึ้น 2 ครั้ง คือ ระหว่างการดำเนินงานเดือนสิงหาคม 2549 และช่วงใกล้สิ้นสุดโครงการ คือ เดือนตุลาคม 2549

1.3.3 การสอบถามความคิดเห็น เป็นประเด็นหนึ่งในแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการที่มาร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วงสิ้นสุดโครงการ ประเด็นที่ถามคือ ความรู้สึกดี ๆ ที่อยากบอก ความสนใจและความต้องการในการเข้าร่วมโครงการต่อไป

1.3.4 การประชุมถอดบทเรียน เป็นกิจกรรมที่ให้ทีมนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้สะท้อนความคิดเห็นและสรุปบทเรียนที่ได้ทั้งในระดับบุคคล โรงเรียนและโครงการ

หมายเหตุ ในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม ทีมนักวิจัยได้ดำเนินการตามวงจร PAOR เช่นกัน ดังนั้นบางกิจกรรมจะใช้เวลาทำซ้ำๆ จนกว่าจะได้ชิ้นงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น การปรับเครื่องมือและการกำหนดกิจกรรมในการสำรวจบริบทของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโครงการและระดับโรงเรียน

1. ระดับโครงการ มีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 3 ฉบับ ได้แก่

1.1 เป็นแบบสำรวจที่ปรับมาจากแบบสำรวจบริบทที่เคยใช้ในโครงการวิจัย ปี 2547 เป็นแบบประเมินสภาพของโรงเรียนตามตัวบ่งชี้ของเกณฑ์มาตรฐานมีประเด็นสอบถามทั้งหมด 60 ข้อ การตอบเป็นการทำเครื่องหมายในช่องความคิดเห็น 3 ช่อง คือ มี / ทำได้ / ไม่มี / ไม่ได้ทำ มีแต่ไม่ได้ทำ และมีช่องการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยในการตัดสินใจตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนให้ตรงกับสภาพจริงของโรงเรียนมากที่สุด สำหรับเกณฑ์การพิจารณา คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโครงการ เป็นแบบ Rating Scale 5 ระดับ มีข้อความถาม จำนวน 10 ข้อ และปลายเปิด 1 ข้อ

1.3 แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วงสิ้นสุดโครงการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ เปรียบเทียบสภาพของผู้เข้าร่วมโครงการเข้าโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วยส่วนที่สอบถามด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกระบวนการ ด้านเจตคติและด้านผลที่เกิดขึ้น มีคำถามปลายเปิด 2 ข้อ คือ 1) ความสนใจและความต้องการเข้าร่วมโครงการ และ 2) ความรู้สึกดี ๆ ที่อยากบอก

2. ระดับโรงเรียน

2.1 เครื่องมือที่ใช้ร่วมกัน คือ แบบสำรวจบริบทของโรงเรียนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาครูและโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ คือ มี / ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์, มี / ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ และ ไม่มี / ไม่ได้ปฏิบัติ

2.2 เครื่องมือที่คณะนักวิจัยของแต่ละโรงเรียนพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมการพัฒนาครูและโรงเรียนตามบริบทของโรงเรียน 5 โรง มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนลานสกาประชาสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนาครูและโรงเรียน ใช้เครื่องมือแบบสำรวจข้อมูลบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แบบสอบถามแต่ละชุดมีอยู่ 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสำรวจข้อมูลบริบทโรงเรียน โดยจัดทำประเด็นการสำรวจจำนวน 60 ข้อ สำรวจผลการปฏิบัติซึ่งเป็นแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มี / ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มี / ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ แบบสำรวจข้อมูลลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สำรวจบริบทโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน รวม 7 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 12 ข้อ 2) ด้านวิชาการ จำนวน 25 ข้อ 3) ด้านบุคลากร จำนวน 11 ข้อ และ 4) ด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ

2.2.2 โรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรภาวิวัฒน์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนาครูและโรงเรียนมีดังนี้

2.2.2.1 แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาครูและโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีประเด็นการสำรวจตัวบ่งชี้ 3 ระดับ คือ มี / ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มีแต่ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์และไม่มี / ไม่ได้ปฏิบัติ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน

2.2.2.2 แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เป็นการสำรวจความรู้ความสามารถทักษะ สภาพการปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนาของครูและผู้บริหาร เช่น การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนา

2.2.2.3 แบบบันทึกความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน

2.2.2.4 แบบประเมินผลการอบรมปฏิบัติการการจัดการความรู้

2.2.2.5 แบบสอบถามสำหรับการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร

2.2.3 โรงเรียนวัดเขาขุนพนม

ในการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนวัดเขาขุนพนมให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช คณะนักวิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือดังนี้

2.2.3.1 แบบสำรวจบริบทโรงเรียนวัดเขาขุนพนมตามเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้แบบสอบถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ด้าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนพัฒนาครูและโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน จัดทำประเด็นสำรวจ จำนวน 60 ข้อ มี 4 ระดับ คือ มี/ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มี/ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ และมี/ไม่ได้ปฏิบัติ โดยให้ครูได้ตอบแบบสอบถามทุกคน แบบสอบถามทั้ง 4 ด้าน จำแนกได้ดังนี้

- 1) ด้านบริหารจัดการมีจำนวน 12 ข้อ 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- 2) ด้านวิชาการมีจำนวน 25 ข้อ 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยน
- 3) ด้านบุคลากร มีจำนวน 17 ข้อ 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา
- 4) ด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนมีจำนวน 17 ข้อ 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

2.2.3.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับ Focus Group ใน 7 มาตรฐาน คือ

วิชาชีพครู

มาตรฐานที่ 1 ระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์

มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตาม

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างชุมชนวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและ

แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน

มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดี

ให้กับนักศึกษา

มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เป็น

ครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

2.2.3.3 แบบทดสอบ ก่อนและหลังการเข้าอบรมปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน โดยใช้ข้อคำถามเกี่ยวกับการวิจัยชั้นเรียน จำนวน 20 ข้อ ให้ผู้เข้ารับการอบรมสำรวจความรู้ความเข้าใจ เรื่องการวิจัยชั้นเรียนก่อนการอบรมเป็นรายบุคคล และใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันให้ ผู้เข้ารับการ อบรมแต่ละคนตอบคำถามหลังการอบรม คณะนักวิจัยนำคะแนนก่อนการอบรมและหลังการ อบรมมาเปรียบเทียบกัน

2.2.3.4 การสัมภาษณ์ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติวิจัยชั้นเรียนหลัง การอบรม และการนิเทศติดตามผลในขณะปฏิบัติ และสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน

2.2.3.5 แบบสอบถามเชิงปริมาณตามรายการประเมินสมรรถภาพครู นักวิจัยใช้ในการสอบถามคณะครู โรงเรียนวัดเขาขุนพนมเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียนเป็น เวลา 1 ภาคเรียน

2.2.4 โรงเรียน โยธินบำรุง

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยสร้าง ขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลดังนี้

1) แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวางแผน พัฒนาครูและโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีประเด็นการสำรวจตามตัวบ่งชี้ 3 ระดับ คือ มี / ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มีแต่ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ และไม่มี / ไม่ได้ปฏิบัติ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน

2) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เป็นการสำรวจความรู้ความสามารถ ทักษะ สภาพการปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนาของครูและผู้บริหาร เช่น การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนา

3) แบบบันทึกความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน

4) แบบคำถามสำหรับการทำสนทนากลุ่มและผู้บริหาร

2.2.5 โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ

ระยะที่ 1 การพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนา วิชาชีพครู เครื่องมือที่ใช้ คือ

1. แบบสอบถามสมรรถภาพครุณักวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งมี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า จำนวน 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านความรู้ความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย จำนวน 7 ข้อ

1.2 ด้านความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 9 ข้อ

1.3 ด้านความสามารถในการประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 8 ข้อ

1.4 ด้านความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 8 ข้อ

1.5 ด้านจิตวิจัยและจรรยาบรรณนักวิจัย จำนวน 9 ข้อ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้มาจากการสุ่มครู ซึ่งเข้า
อบรมปฏิบัติการการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 73 คน

2. แบบประเมินการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์และการใช้อินเตอร์เน็ตเบื้องต้น เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า จำนวน 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านสถานที่/สื่อ/อุปกรณ์ จำนวน 4 ข้อ

2.2 ด้านวิทยากร/วิทยากรที่เลี้ยง จำนวน 3 ข้อ

2.3 ด้านเวลา/เนื้อหา/หลักสูตร จำนวน 9 ข้อ

3. แบบรายงานผลการเข้ารับการอบรมและนำผลการอบรมมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ครูผู้เข้ารับการอบรมรายงานการเข้ารับการอบรม การขยายผล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

4. การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน ความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน และสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน

4.1 แบบประเมินการปฏิบัติการใช้หลักสูตร เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 6 ด้าน คือ

4.1.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

4.1.2 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ

4.1.3 ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ จำนวน 8 ข้อ

4.1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 8 ข้อ

4.1.5 ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ข้อ

4.1.6 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 ข้อ

4.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านการจัดหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ

4.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

4.2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ

4.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ข้อ

4.2.5 ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 10 ข้อ

4.3 แบบสอบถามสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4.3.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

4.3.2 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้

4.3.3 ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

4.3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

4.3.5 การวัดและประเมินผล

4.3.6 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อความมีจริยธรรมของครู

จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อความมีจริยธรรมของครู

จุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความมี
จริยธรรมของครู

จุดที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อความมี
จริยธรรมของครู

จุดที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อความมี
จริยธรรมของครู

แบบสอบถามแต่ละชุดมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อจริยธรรมของครู ซึ่งมีลักษณะ
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนการสอน 2) ด้านบุคลิกและ
การวางตน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ กลุ่มนักเรียนและ
ผู้ปกครองได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร กลุ่มครูและผู้บริหาร ใช้จำนวนทั้งหมดของครู
และผู้บริหาร

กลุ่มที่ 1 ผู้ปกครอง จำนวน คน

กลุ่มที่ 2 นักเรียน จำนวน คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหาร จำนวน คน

กลุ่มที่ 4 ครู จำนวน คน

6. แบบสำรวจแววเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (ขั้นต้น) สำหรับเด็ก
ระดับประถมศึกษาขึ้นไป เป็นแบบสำรวจของอุษณีย์ อุนรุทวงศ์ (2547, หน้า 75 – 79) จำนวน
67 ข้อ โดยผู้ตอบอ่านคำถามในแบบประเมินทีละข้อ โดยเลือกตอบว่า “ใช่” หากเด็กมีพฤติกรรม
เช่นนั้น หากเด็กไม่มีพฤติกรรมเช่นนั้นเลย ให้ตอบว่า “ไม่ใช่” และถ้าหากเด็กยังไม่แสดงพฤติกรรม
เช่นนั้นให้ตอบว่า “ไม่ปรากฏ” ในการประเมินนั้น ผู้ประเมินต้องมีใจเป็นกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้งระดับโครงการและ
โรงเรียนดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ \bar{X} , S.D. และ t-test ตามสูตร ดังนี้

$$1.1 \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$$1.2 \text{ S.D.} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$1.3 \text{ t-test} = \frac{x - \bar{x}}{s/\sqrt{n}}$$

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ สัจเคราะห์ เนื้อหา (content analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการตรวจสอบชิ้นงาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

$$\text{t-test} = \frac{x - \bar{x}}{s/\sqrt{n}}$$